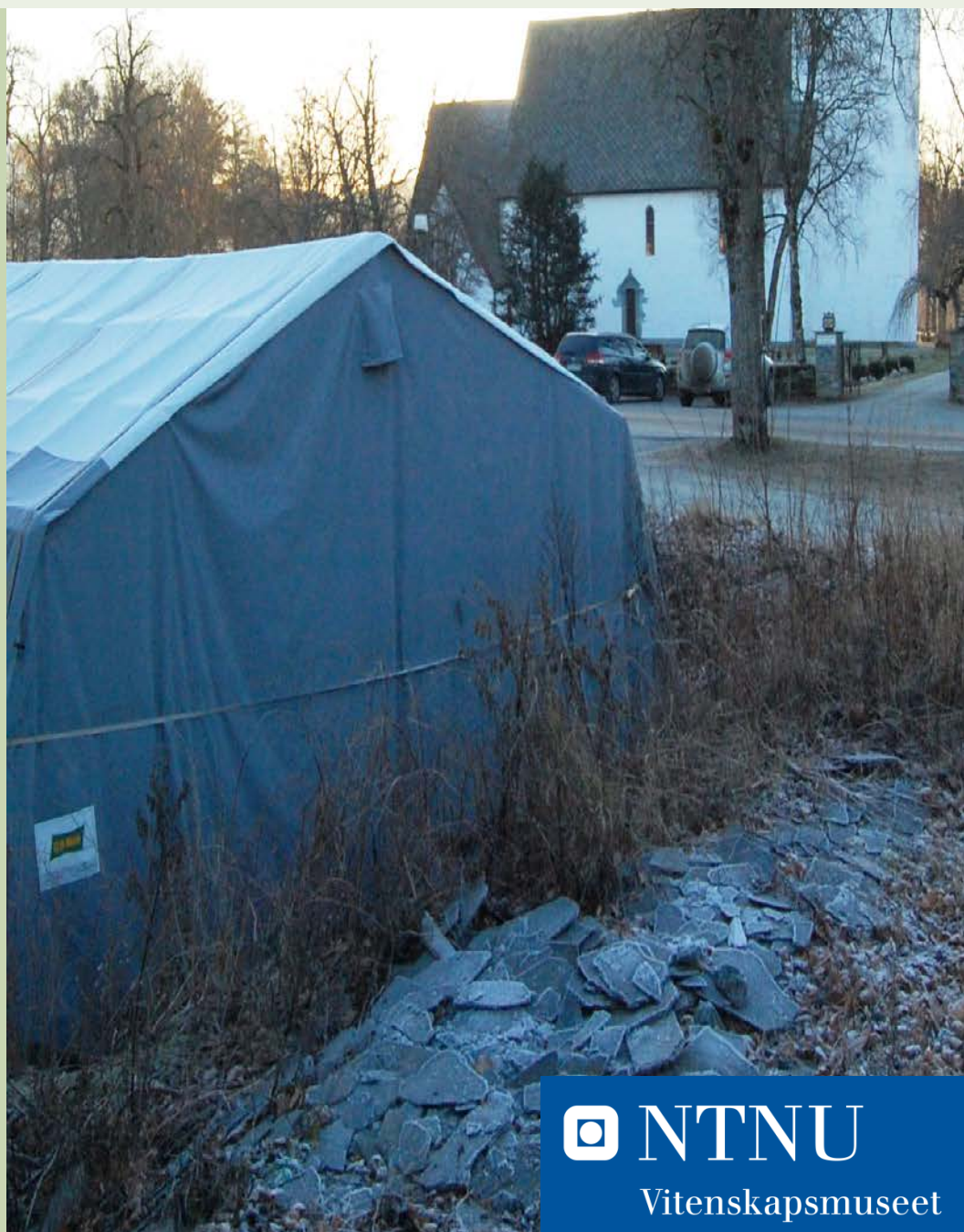

Silje Sandø Rullestad og Ingrid Ystgaard

Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin Værnes, Stjørdal kommune

**NTNU Vitenskapsmuseet
arkeologisk rapport 2015-1**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015/1

Silje Sandø Rullestad og Ingrid Ystgaard

**Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin,
Værnes, Stjørdal kommune**

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2014. Serien er ikke periodisk, og antall nummer varierer per år. Rapportserien benyttes ved endelig rapportering fra prosjekter eller utredninger, der det også forutsettes en mer grundig faglig bearbeidelse.

Tidligere utgivelser: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/publikasjoner>

Referanse

Silje S. Rullestad og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015/1. Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag

Trondheim, februar 2015

Utgiver

NTNU Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Telefon: 73 59 21 16/73 59 21 45
e-post: post@vm.ntnu.no

Ansvarlig signatur

Birgitte Skar (seksjonsleder)

Kvalitetssikret av

Ellen Grav Ellingsen (serieredaktør)

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf)

Forsidefoto

Kalkovnsruinen tildekket av plasthall, med Værnes kirke i bakgrunnen, Da 57701_021, Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet

ISBN 978-82-8322-018-6
ISSN 2387-3965

Sammendrag

Silje S. Rullestad og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015/1.
Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag

I løpet av tre dager i november 2014 ble det utført en utgravning av en profilbenk i kalkovnsruinen på Værnes i forbindelse med en sikringsundersøkelse. Riksantikvarens ruinprosjekt og Stjørdal museum planlegger å dekke til ruinen midlertidig inntil planer for og finansiering av permanent vernebygg foreligger. Det var i den forbindelse ønskelig at en profilbenk som sto igjen etter utgravningen av kalkovnen i 1990 ble fjernet. Målet med undersøkelsen var å dokumentere profilen, samt få flere dateringer fra kalkovnens brukstid. En kullprøve fra profilen ble datert til kal. AD 1160-1265.

Nøkkelord: kalkovn – middelalder – Værnes – Nord-Trøndelag

Silje Sandø Rullestad og Ingrid Ystgaard, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeologi og kulturhistorie, NO-7491 Trondheim

Summary

Silje S. Rullestad og Ystgaard, I. 2015: NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015/1. Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag

During 3 days in November 2014 an archaeological excavation of a baulk in a lime kiln took place in Værnes, Stjørdal. The baulk was left after a full excavation of the lime kiln in 1990. Charcoal from the baulk was dated to cal. AD 1160-1265.

Key words: lime kiln – medieval period - Værnes

Silje Sandø Rullestad and Ingrid Ystgaard, Museum of Natural History and Archaeology, The Norwegian University of Science and Technology, No-7491 Trondheim, Norway

Arkivreferanser

NTNU Vitenskapsmuseet arkeologisk rapport 2015/1.
Arkeologisk undersøkelse av kalkovnsruin, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag

AskeladdenID	94925
Saksnummer (ePhorte)	2014/21708
Aksesjonsnummer	2015/6
Tilvekstnr	T26587
Fotonr	Da57701

Fylke	Nord-Trøndelag
Kommune	Stjørdal
Gårdsnavn	Værnes
Gårdsnummer	107/419
Lokalitet	Værnes
Kulturminnetype	Kalkovn
Datering	Høymiddelalder

Innhold

Sammendrag	3
Summary	4
Arkivreferanser	5
1. Bakgrunn for undersøkelsen	8
1.1. Områdebeskrivelse	9
1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer	9
2. Undersøkelsens rammer	12
2.1. Tid, deltagere	12
2.2. Problemstillinger	12
2.3. Metode	12
2.4. Dokumentasjon	12
3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet	13
3.1 Beskrivelse av profilbenken.....	14
3.1.1 Stratigrafiske lag i profilen	15
4. Funnmateriale.....	18
4.1. Dateringer.....	18
4.2. Naturvitenskaplige prøver og analyser	18
5. Resultat.....	19
6. Litteratur.....	20
Vedlegg.....	20

Figurliste

Figur 1. Kalkovnen under utgravningen i 1990. Profilbenken går tvers gjennom ovnen.....	8
Figur 2: Periodetabell.	8
Figur 3. Kalkovnsruinen tildekket av plasthall, med Værnes kirke i bakgrunnen..	9
Figur 4. Plantegning av kalkovnsruinen etter utgravningen i 1990.....	11
Figur 5. Opprensing av profilbenk.....	13
Figur 6. Profilbenken slik den framsto før opprensing.	14
Figur 7. Tegning av profilbenk fra utgravningen i 1990. Rentegnet av K. Sognnes.....	15
Figur 8. Del av profilbenk, lag 2..	15
Figur 9. Bunn av lag 3..	16
Figur 10. Detaljbilde av skråstilte steiner og skiferheller i lag 3.....	16
Figur 11. Lag 4 A, område med brent kalk og sand.....	17
Figur 12. Dateringstabell.	18

1. Bakgrunn for undersøkelsen

Kalkovnen ved Værnes kirke ble påvist i 1989 og undersøkt arkeologisk i 1989 og 1990 i regi av Vitenskapsmuseet. Kalkovnen ble avdekket i sin helhet, men en profilbenk tvers gjennom ovnen ble satt igjen. Etter at kalkovnen var avdekket, ble det satt opp et vernebygg over ruinen. Vernebygget fikk etter hvert utett tak, før det til slutt falt ned. Det ble fjernet og erstattet med en midlertidig plasthall i påvente av permanent sikring. I 2013-2014 ble ruinen rensset fram i regi av Riksantikvarens ruinprosjekt og Stjørdal museum. Det er enighet om at kalkovnen skal sikres gjennom et to-trinns tiltak der ruinen i første omgang beskyttes mot videre nedbryting gjennom tildekking, og videre ved hjelp av et vernebygg som kan bevare ruinen permanent og samtidig gjøre den tilgjengelig for innsyn. Riksantikvarens ruinprosjekt, Stjørdal museum og rådgivende/utførende firma Bakken & Magnussen anbefalte at den gjenværende profilbenken skulle fjernes før den midlertidige tildekkingen. Profilen var utrast og oppsmuldret etter å ha stått i mer enn 20 år.

Figur 1. Kalkovnen under utgravningen i 1990. Profilbenken går tvers gjennom ovnen. Foto: Kalle Sognnes, NTNU Vitenskapsmuseet.

Kalkovnen faller inn under arkeologiske spor etter bosetning fra middelalderen på landsbygda, og den kan knyttes til bygging og vedlikehold av kirken. Den ligger imidlertid ikke innenfor Værnes kirkested, som er definert under Riksantikvarens ansvarsområde. Dermed var det NTNU Vitenskapsmuseet som skulle stå for en sikringsundersøkelse i tråd med kml § 11a og 11b. Undersøkelsen ble finansiert gjennom Riksantikvarens ruinprosjekt.

Middelalder

Tidlig middelalder (1030 – 1130)

Høymiddelalder (1130 – 1350)

Senmiddelalder (1350 -1537)

Figur 2: Periodetabell. Illustrasjon: NTNU Vitenskapsmuseet

1.1. Områdebeskrivelse

Kalkovnsruinen ligger på den gamle elvemelen ca. 100 meter nord for Værnes kirke, 2 km sørøst for Stjørdal sentrum. I nærheten ligger Værnes gamle prestegård hvor Stjørdal museum holder til.

**Figur 3. Kalkovnsruinen tildekket av plasthall, med Værnes kirke i bakgrunnen. (Da57701_021)
Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.**

1.2. Kulturhistorisk bakgrunn og tidligere registreringer

Værnes kirke (ID 85875) er en av Norges største og best bevarte middelalderkirker med vesttårn, skip, kor og sakristi fra middelalderen. Gjennom årringsdateringer er det slått fast at tømmeret til takverket i koret er hogd i 1141, til skipet i 1190 og til sakristiet i 1401 (Ekroll 1997:284).

Kirken er blitt reist inne i, eller i kanten av et stort og rikt gravfelt fra jernalderen. I 1935 kunne 21 gravhauger tilhørende dette gravfeltet påvises. Mange av disse haugene har vært utsatt for rovgraving, og under 2. verdenskrig ble de fleste utradert da tyskerne utvidet flyplassen. I dag er det kun en bevart gravhaug (id 46662) igjen på nordsiden av kirken, ved kirkestallen. En arabisk sølvmynt fra 944-45 ble funnet på kirkegården, og da gulvet i kirken ble ombygd i 1961 ble det funnet i alt 182 mynter med et dateringsspenn fra 1180 til 1872. En steinhelle med runeskrift (T2725) ble funnet i jorda under tårnfoten på kirken.

Ved grusgraving langs kanten av den gamle elveskrenten nord for Værnes kirke i 1941, støtte man på en mur som man antok var den gamle kirkegårdsmuren. I 1943 observerte lokalhistoriker Ivar Nilssen Værnesbranden murrester og kalkstein i en grøft i området, og nevner i sin dagbok at dette kunne være spor etter kalkproduksjon i forbindelse med kirken. I slutten av 1980-årene gjorde Stjørdal historielag et forsøk på å lokalisere muren, og de fant den 25 meter nordvest for den gamle kirkestallen. Historielaget tok kontakt med Vitenskapsmuseet for å få fastslått hva slags mur det dreide seg om, og en utgravning i samarbeid mellom museet og historielaget fant sted sommeren 1989, med en påfølgende undersøkelse sommeren 1990 (Sognnes 1989, 1991, 1993).

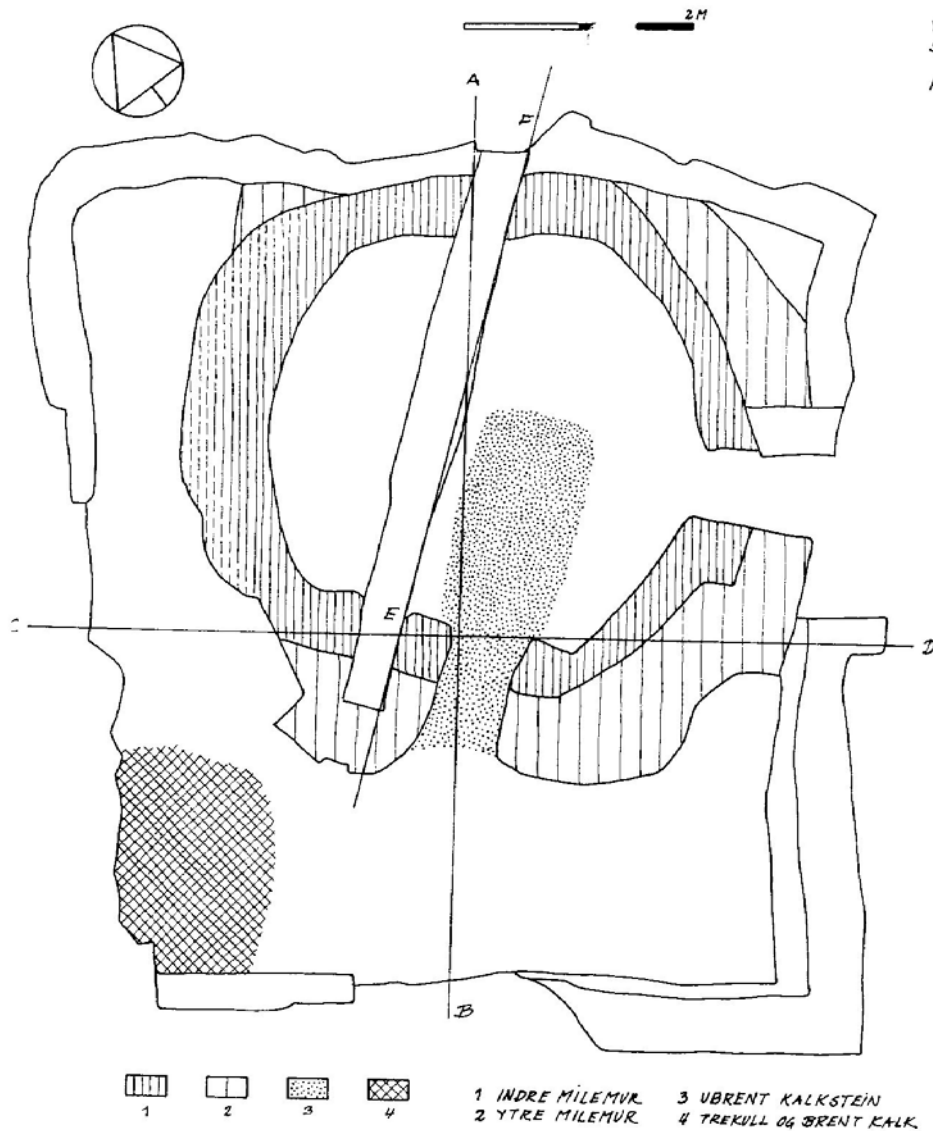
Utgravningen avdekket at den påviste muren var en ruin av en kalkovn. Kalkovnen ligger inne i et rektangulært hus eller en kjeller som delvis er gravd inn i bakken, og veggene er bygd av skiferheller. Ved utgravningen så østveggen i huset ut til å ha blitt skadd i forbindelse med graving av en kloakkgrøft. Også det meste av nordveggen var borte, men det var likevel nok igjen til at det kunne fastslås at husets gulvflate var ca. 7,5 x 6,5 meter. I sørvestre hjørne nådde yttermuren opp i vel en meters høyde.

Selve ovnen var svakt oval med et tverrmål på 3 – 3,5 meter, omgitt av en 0,8 meter høy mur bygd av tynne skiferheller. Muren er nå opptil 1 meter bred, men består i virkeligheten av to murer. Den indre, opprinnelige muren er bare omkring 30 cm bred. Denne muren er forsterket av en seinere, ytre mur bygd på samme måten. Trolig har de forholdsvis dårlige skiferhellene ikke tålt den intense varmen under kalkbrenningen, slik at det ble nødvendig med reparasjoner.

Både ovnsmuren og ytterveggene var bygd på et gulv av skiferheller, som var sterkt påvirket av varmen fra ovnen. Ovnen var bygd inntil østveggen, slik at det fantes et åpent rom i husets vestre del. Ovnen har hatt to åpninger, trolig en for å legge inn kalkstein til brenning og en for å ta ut den ferdig brente kalken.

Det ble ikke funnet daterbare gjenstander under utgravningen, men helt ned mot gulvhellene ble det funnet trekull som ble datert til kal. AD 1220-1375. Den forholdsvis solide oppmuringen av kalkovnen vitner om at den var bygd for å brukes flere ganger, over lengre tid. Steingulvet og de omkringliggende husmurene peker i samme retning.

Kalkovnens beliggenhet i nærheten av Værnes kirke gjør det rimelig å anta at den ble brukt under byggingen av kirken. Bygningsarkeologiske undersøkelser utført i forbindelse med restaureringsarbeider i 1960-årene, viste at det må ha foregått store reparasjonsarbeider av tårnet allerede i middelalderen. Dateringen av kalkovnen fra utgravningen i 1990 passer godt med det tidspunktet man mener kirken må ha blitt reparert (Sognnes 1993:62-63).

Figur 4. Plantegning av kalkovnsruinen etter utgravningen i 1990. Rentegnet av Kalle Sognnes, NTNU Vitenskapsmuseet.

2. Undersøkelsens rammer

2.1. Tid, deltagere

Undersøkelsen ble utført over tre dager, 18., 19. og 21. november 2014. Prosjektleder for utgravningen var Ingrid Ystgaard, feltleder og rapportansvarlig var Silje Sandø Rullestad og feltassistent var Cecilie Bergan. Helle Vangen Stuedal fra Stjørdal museum bidro i felt alle tre dagene, mens Ian Reed fra NIKU deltok som konsulent 19. november. Raymond Sauvage fra NTNU Vitenskapsmuseet utførte fotogrammetridokumentasjon av kalkovnsruinen 21. november.

2.2. Problemstillinger

Kalkovnen på Værnes er en av to kjente kalkovner med middelalderdatering i Norge, og den eneste som er fullstendig arkeologisk undersøkt. Den andre ovnen finnes i Bømlø i Sunnhordaland og er datert til AD 1225-1300. Kalkovnen på Værnes ligger i et miljø som gir den nær tilknytning til Værnes kirke, og er dermed sentral som kilde til kunnskap om oppføring og vedlikehold av kirkebygningen, og til kunnskap om håndverk og bygningspraksis i middelalderen. Det vitenskapelige potensialet av en undersøkelse av profilbenken i kalkovnen ligger først og fremst i muligheten for å finne daterbart materiale i god kontekst. Det finnes få dateringer fra ovnen, og flere dateringer vil bidra til at bruken av kalkovnen kan tolkes bedre i lys av eksisterende kunnskap om tilbygg og repareringer av Værnes kirke.

2.3. Metode

Profilbenken i kalkovnen ble rensset fram og gravd stratigrafisk ned til hellegulvet. De ulike lagene ble fotografert, beskrevet og målt digitalt. Kalkstein og skifer ble samlet inn fra de forskjellige lagene med tanke på eventuelle geokjemiske analyser i etterkant. I tillegg ble det tatt ut materiale til C14-datering og makrofossilanalyser. Etter at profilbenken var fjernet ble kalkovnsruinen som helhet rensset opp og klargjort for fotogrammetridokumentasjon.

2.4. Dokumentasjon

Alle innmålinger ble utført av feltleder med utstyr av typen Topcon Hiper II GNSS med CPOS. Fotografering av kalkovnen og profilbenken ble gjort med Nikon digitalt speilreflekskamera, og bildene ble tatt i RAW-format. Dessverre ble noen av bildene uklare, da det var problemer med kameraets fokus. I etterarbeidet ble bildene lagt inn i fotobasen i Universitetenes samlingsdatabaser med et standardisert filnavn – Da57701, i tillegg til et løpenummer (001-021). Innmålingsdata, kart og fotogrammetri er bearbeidet av Raymond Sauvage.

3. Gjennomføring av utgravingsprosjektet

Før gravingen av profilbenken kunne starte var det nødvendig å dekke til steingulvet med sitteunderlag og presenning, slik at vi kunne bevege oss langs profilen uten å ødelegge gulvet. Skiferhellene på gulvet er relativt skjøre og sprekker lett opp ved for mye belastning. Det ble også hengt opp arbeidslamper inne i plasthallen for å få tilstrekkelig med arbeidslys.

Figur 5. Opprensing av profilbenk. (Da57701_003) Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1 Beskrivelse av profilbenken

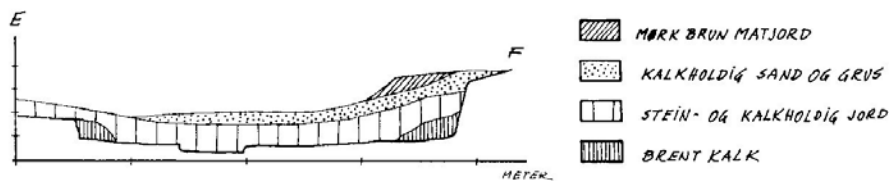
Profilbenken bar preg av å ha stått siden 1990, den var utrast, uttørket og oppsmuldret. Tanken var å rense opp profilbenken for å dokumentere den med foto og profiltegning, og deretter grave den stratigrafisk. Da det ble klart hvilken tilstand profilen var i, ble det imidlertid besluttet at det ikke var hensiktsmessig å rense profilen for tegning. Ettersom den besto av mye stein og løs og utrast sand, ville det bli nærmest umulig å få en opprenset, rett profilvegg som kunne tegnes. Det var også usikkert om profilen ville kollapse ytterligere ved opprensing, noe som ville gjøre en stratigrafisk graving vanskeligere. Ettersom profilen ble dokumentert ved tegning av Kalle Sognnes i 1990, ble det avgjort at det var tilstrekkelig å grave profilen stratigrafisk, i tillegg til foto og digital innmåling av eventuelle lag og funn underveis.

Figur 6. Profilbenken slik den framsto før opprensing. (Da57701_002) Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

3.1.1 Stratigrafiske lag i profilen

Ved utgravningen i 1990 ble profilbenken dokumentert av Kalle Sognnes, NTNU Vitenskapsmuseet. Profilen besto av fire lag, se *figur 7* for lagbeskrivelse.

Figur 7. Tegning av profilbenk fra utgravningen i 1990. Rentegnet av K. Sognnes.

Ved sikringsundersøkelsen av profilbenken ble følgende lag registrert:

Lag 1

Lag 1 består av løs sandjord og grus, noe kalkstein. Det ble funnet en god del moderne søppel i laget, som glasskår, plast, tegl og biter av takpapp fra det sammenraste vernebygget. Det ble målt inn en konsentrasjon av brent kalk i profilveggenes sørvestlige ytterkant. Lag 1 tilsvarer laget Sognnes beskriver som *kalkholdig sand og grus*, men laget fremstår i dag mer omrotet i tillegg til at det inneholder moderne søppel.

Lag 2

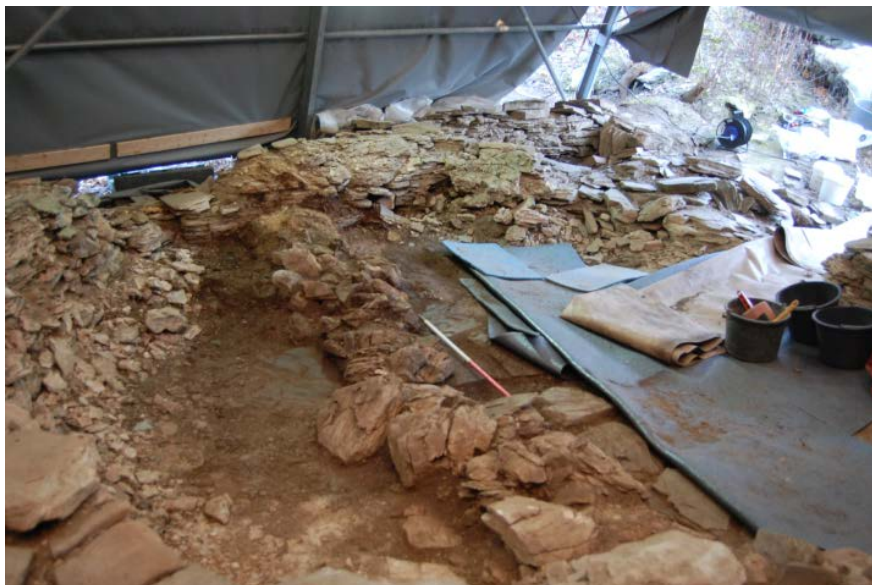
Lag 2 består av løs sandjord med større stykker av skifer- og kalkstein. Laget inneholder mer stein enn lag 1. Noen biter av glasert stein. Det ble fortsatt funnet rester av takpapp i massen, særlig i den nordøstlige delen av profilen. Lag 2 tilsvarer laget Sognnes beskriver som *stein- og kalkholdig jord*.

Figur 8. Del av profilbenk, lag 2. (Da57701_006) Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Lag 3

Topp av lag 3 besto av større stein med en del sandjord innimellom steinene. Bunn av lag 3 besto av kun stein. Steinene er størst i hver ende av profilen. Stykker av brent og ubrent kalkstein, samt glasert stein ble funnet i laget. Noen av de større steinene ligger direkte på skifergulvet. Enkelte av steinene ligger på skrå, noe som kan tyde på at ovnsveggen har veltet innover etter at ovnen gikk ut av bruk. Lag 3 tilsvarer, som lag 2, det Sognnes beskriver som *kalkholdig sand og grus*. Vi valgte imidlertid å dele laget inn i to lag, ettersom lag 2 i all hovedsak består av løs sandjord med noe stein, mens lag 3 består av større stein med noe sand innimellom.

Figur 9. Bunn av lag 3. (Da57701_019) Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Figur 10. Detaljbilde av skråstilte steiner og skiferheller i lag 3. (Da57701_013) Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.

Lag 4

Lag 4 ble delt inn i A, B og C, og består av tre områder med brent kalk. Laget inneholder ikke ren kalk, men er blandet med sand. Lag 4 A ligger direkte på gulvhellene, mens B og C ligger på og innimellom større steiner. Lag 4 tilsvarer det Sognnes beskriver som *brent kalk*, men kun område A og C er markert på profiltegningen hans, da det kun var disse to områdene som var synlige i profilen.

**Figur 11. Lag 4 A, område med brent kalk og sand. (Da57701_018)
Foto: Silje Sandø Rullestad, NTNU Vitenskapsmuseet.**

4. Funnmateriale

Det ble ikke gjort noen gjenstandsfunn ved gravingen av profilbenken, noe som heller ikke var forventet. Det ble funnet stykker av både brent og ubrent kalkstein, samt glasert stein som har vært utsatt for sterk varme. Heller ikke ved utgravningen i 1989/90 ble det funnet noen gjenstander inne i kalkovnsruinen.

4.1. Dateringer

Hovedmålet med undersøkelsen var å finne daterbart materiale i god kontekst som ville gi flere dateringer fra kalkovns brukstid. Ved utgravningen i 1990 ble kull fra kalkovnen datert til kal. AD 1220 – 1375. En annen prøve ble datert til yngre enn kal. AD 1650. Kull fra årets undersøkelse ble datert til kal. **AD 1160-1265**.

4.2. Naturvitenskaplige prøver og analyser

Under flere større steiner i lag 3 ble det funnet et område med noe mørkere masse. Denne massen lå direkte på gulvhellene. Det var ikke noe synlig kullbiter i massen, men en prøve ble likevel tatt i håp om at det fantes nok materiale til en datering. Prøven (T26587:1) ble vasket, og 0,4 gram trekull ble tørket i tørkeskap på 40°. Prøven ble deretter sendt til Helge I. Høeg for vedartsbestemmelse, og ni biter bjørk og 31 biter gran, totalt 0,1 gram, ble sendt til Beta Analytic for datering.

T-nummer	Funnummer i felt	Datert materiale	Gram	Datering
T26587:1	283	Bjørk, gran	0,1	Cal AD 1160-1265 (Cal BP 790-685)

Figur 12. Dateringstabell.

Det ble også tatt ut 4 liter masse fra lag 3 til makrofossilprøve. Prøven (T26587:2) ble flottert, og deretter analysert av botaniker Thyra Solem.

5. Resultat

Profilbenken i kalkovnsruinen på Værnes ble fjernet slik at ruinen nå er klargjort for en midlertidig tildekking i påvente av et permanent vernebygg. Målet med undersøkelsen var å sikre informasjon fra profilbenken, blant annet i form av daterbart materiale som ville gi flere dateringer fra ovns brukstid. Tidligere dateringer, samt dateringsprøve fra årets undersøkelse viser at ovnen har vært i drift fra 1160 og utover 1300-tallet. Det er ingen tvil om at kalkovnen kan knyttes til byggingen av Værnes kirke som ble påbegynt på begynnelsen av 1100-tallet.

6. Litteratur

Ekroll, Ø. 1997: *Med kleber og kalk. Norsk steinbygging i mellomalderen 1050-1550*. Det Norske Samlaget, Oslo.

Sognnes, K. 1989: *Arkeologisk rapport. Undersøkelse av kalkovn, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag*. NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim.

Sognnes, K. 1991: *Arkeologisk rapport. Undersøkelse av kalkovn, Værnes, Stjørdal kommune, Nord-Trøndelag*. NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim.

Sognnes, K. 1993: Kalkovnen ved Værnes kirke. *Nord-Trøndelag historielag årbok 1993*, s.59-67.

Vedlegg

Vedlegg 1	Fotoliste
Vedlegg 2	Funnliste
Vedlegg 3	Kart
Vedlegg 4	Kart
Vedlegg 5	Rentegning av kalkovnsruinen
Vedlegg 6	Fotogrammetri av kalkovnsruinen

Vedlegg 1 Fotoliste Da57701

fotokort_id	Filnavn	Motiv	Sett mot	LokalitetsID	Fotograf	Opptaksdato
124070	Da57701_001.tif	Midlertidig plasthall over kalkovnen.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124071	Da57701_002.tif	Rest av profilbenk fra utgravning i 1990.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124072	Da57701_003.tif	Arbeidsbilde. Cecilie Bergan og Helle Vangen Stuedal graver profilbenk.		94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124073	Da57701_004.tif	Profilbenk, lag 2, topp.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124074	Da57701_005.tif	Profilbenk, lag 2, topp.	ØSØ	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124075	Da57701_006.tif	Detaljebilde. Stein i lag 2.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124076	Da57701_007.tif	Lag 2. Midtre del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124077	Da57701_008.tif	Lag 2. Nordøstlig del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124078	Da57701_009.tif	Profilbenk, lag 3, topp.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124079	Da57701_010.tif	Lag 3. Sørvestlig del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124080	Da57701_011.tif	Lag 3. Midtre del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124081	Da57701_012.tif	Lag 3. Nordøstlig del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124082	Da57701_013.tif	Lag 3. Detaljebilde, skråliggende stein i profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124083	Da57701_014.tif	Profilbenk, lag 3.	NØ	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124084	Da57701_015.tif	Lag 3. Fremrenset steinlag.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124085	Da57701_016.tif	Lag 3. Sørvestlig del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124086	Da57701_017.tif	Lag 3. Midtre del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124087	Da57701_018.tif	Lag 3. Nordøstlig del av profilbenk.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124088	Da57701_019.tif	Lag 3. Steinlag.	ØNØ	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124089	Da57701_020.tif	Oversiktsbilde etter at profilbenken er fjernet.	NV	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014
124090	Da57701_021.tif	Oversiktsbilde. Tildekket kalkovn med Værnes kirke i bakgrunnen.	SSØ	94925	Silje Sandø Rullestad	19.11.2014

T26587/1-2

Produksjonsplass fra **Høymiddelalder** fra VÆRNES (107/419), STJØRDAL K., NORD-TRØNDELAGE.

1) **Prøve** (trekullprøve) av trekull.

Vedartsbestemmelse ved Helge Irgens Høeg. 31 biter gran og 9 biter bjørk ble datert ved Beta Analytic. Fnr: 283. Vekt: 0,1 gram. Datering: AD 1160-1265 (Cal BP 790-685). Fra bunn av lag 3 i profilbenk i kalkovn.

2) **Prøve** (makrofossilprøve) av jord.

Fra 4 liter masse. Analysert av Thyra Solem. Fnr: 295. Fra lag 3 i profilbenk i kalkovn.

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning. Kalkovnsruin (AskeladdenID 94925) fra høymiddelalder fra Værnes gnr. 107/419, Stjørdal k., Nord-Trøndelag. Utgravning av profilbenk i forbindelse med sikringsundersøkelse i 2014. Trekull fra bunnlag i profilbenken ble datert til AD 1160-1265. Fra utgravningen av samme lokalitet i 1990 finnes en datering fra AD 1220-1375.

Orienteringsoppgave: Lokaliteten ligger ca. 100 m nord for Værnes kirke, på nordsiden av Kirkeveien. Værnes prestegård ligger ca. 165 m SØ for lokaliteten. Ca. 400 m sør for området renner Stjørdalselva.

Kartreferanse/-koordinater: Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7037751,15, Ø: 597539,05.

Innberetning/litteratur: Kalle Sognnes, 20.11.1989, Undersøkelse av kalkovn. Arkeologisk rapport, NTNU Vitenskapsmuseet/Kalle Sognnes, 11.3.1991, Undersøkelse av kalkovn. Arkeologisk rapport, NTNU Vitenskapsmuseet

Funnet av: Silje Sandø Rullestad.

Funnår: 2014.

Katalogisert av: Silje Sandø Rullestad.

NTNU Vitenskapsmuseet er en enhet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU.

NTNU Vitenskapsmuseet skal utvikle og formidle kunnskap om natur, kultur og vitenskap. Museet skal sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene og aktivisere dem gjennom forskning, formidling og undervisning.

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie har forvaltningsansvar for automatisk fredete kulturminner og skipsfunn i Nordmøre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, nordlige Romsdal og Nordland til og med Rana. Seksjonen foretar arkeologiske undersøkelser på kulturminner over og under vann, i henhold til kulturminneloven.

ISBN 978-82-8322-018-6
ISSN 2387-3965

© NTNU Vitenskapsmuseet
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

www.ntnu.no/vitenskapsmuseet